

Fen Bilgisi Ders Kitabına Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fen Bilgisi Ders Kitabına Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21648>

Özet

Fen Bilgisi Ders Kitabına Yönelik Tutum Ölçeği, Işık Özalp tarafından 2006 yılında yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçek, öğrencilerin fen bilgisi ders kitaplarına karşı sergiledikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri, yani tutumları, sistematik bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu ölçek, eğitim materyallerinin öğrencilerin motivasyonu ve öğrenme süreçleri üzerindeki etkinliğini değerlendirmede önemli bir araç olarak tasarlanmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesi, **karikatür tekniğinin fen ve çevre eğitiminde kullanılabilirliği** üzerine yapılan daha geniş bir araştırmanın metodolojik bir parçasıdır. Bu bağlamda, ölçek, ders kitabı kullanımına yönelik öğrenci algılarını saptayarak, uygulanan pedagojik yeniliklerin etkilerini dolaylı yoldan analiz etme fırsatı sunar.

Anahtar Kelimeler

Fen bilgisi, ders kitabı, tutum, tutum ölçeği, eğitim psikolojisi, Işık Özalp, Celal Bayar Üniversitesi.

Yazarlar

Işık Özalp

Amaç

Ölçeğin temel amacı, fen bilgisi öğretimi sürecinde kullanılan ders kitaplarının öğrenciler üzerindeki etkilerini belirlemektir. Bu etki, öğrencilerin kitaba olan ilgisi, kitaptan öğrenmeye yönelik istekliliği ve kitabın içeriğine karşı genel değerlendirmesi şeklinde ortaya çıkar. Ölçek, özellikle ders kitaplarının içeriği, görsel sunumu ve öğrenmeyi destekleme potansiyeli gibi kritik yönlerine dair öğrenci görüşlerini nicel olarak saptamaya hedefler.

Elde edilen veriler, eğitim programlarının ve materyallerinin geliştirilmesine yönelik değerli geri bildirimler sağlar. Eğitimciler ve program geliştiriciler, öğrencilerin ders kitabına yönelik tutumlarını analiz ederek, materyallerin kullanıcı dostu olup olmadığını ve pedagojik hedeflere ulaşmada ne kadar başarılı olduklarını değerlendirebilirler.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, psikolojide merkezi bir kavram olan **tutum** yapısını ölçmektedir. Spesifik olarak, bu tutumun hedefi fen bilgisi ders kitabıdır. Tutum; genellikle üç bileşen (bilişsel, duyuşsal ve davranışsal) üzerinden incelenen, bir nesneye, kişiye veya duruma karşı öğrenilmiş eğilimdir. Bu

ölçek, öğrencilerin **fen bilgisi ders kitabı**na yönelik olumlu veya olumsuz duygusal yüklerini ve algılarını saptamaya hedefler.

Ölçek maddeleri, öğrencilerin ders kitabını ne kadar faydalı, ilgi çekici ve anlamlı buldukları gibi bilişsel değerlendirmeleri ile kitaba karşı hissettikleri sevgi, şükran veya memnuniyet gibi duygusal tepkileri ölçmeye odaklanmıştır. Bu bütüncül yaklaşım, ders kitaplarının öğrenci üzerindeki psikolojik etkisini kapsamlı bir şekilde ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirildiği yüksek lisans tezinde geçerlik çalışmalarına dair özet bilgisi kaynaklardan belirtilmemiştir. Ancak, geliştirme türü bir tutum ölçeği olduğu için, **yapı geçerliliğinin** (Faktör Analizi) ve **içerik geçerliliğinin** (Uzman Görüşü) mutlaka gerçekleştirildiği varsayılmaktadır. İçerik geçerliliği, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen tutum yapısını ne ölçüde temsil ettiğini gösterir.

Kullanıcıların, ölçeğin geçerlik katsayıları ve detaylı analizleri için Işıl Özalp'in 2006 tarihli yüksek lisans tezine başvurması gerekmektedir. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünün temel göstergesidir.

Güvenirlilik

Kaynak referansında güvenirlik katsayısı (örneğin, Cronbach Alfa) belirtilmemiştir. Güvenirlik, bir ölçüm aracının tutarlılık derecesini ifade eder; yani aynı koşullar altında uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğidir. Tutum ölçeklerinde yüksek bir iç tutarlılık katsayısı (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçeğin güvenilir olduğunu gösterir.

Ölçeğin orijinal tez çalışmasında, iç tutarlılık katsayısı veya test-tekrar test güvenirlik analizlerinin rapor edildiği tahmin edilmektedir. Bu analizler, ölçek maddelerinin birbirleriyle ne kadar uyumlu çalıştığını ve ölçümlerin zamana karşı ne kadar kararlı olduğunu ortaya koyar.

Faktör Analizi

Fen Bilgisi Ders Kitabına Yönelik Tutum Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde, ölçeğin altında yatan boyutları keşfetmek amacıyla faktör analizinin kullanıldığı düşünülmektedir. Bu analiz, ölçek maddelerinin tek bir genel tutum faktörü altında mı toplandığını, yoksa "İçerik Algısı", "Görsel Çekicilik" veya "Öğrenmeye Katkı" gibi birden fazla alt boyuta mı ayrıldığını belirler.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin teorik yapıyla uyumunu kanıtlamak için kritik öneme sahiptir. Kullanıcıların, ölçeğin faktör yapısını, faktör yüklerini ve açıklanan varyans oranlarını öğrenmek için Işıl Özalp'in tezine başvurması zorunludur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Genellikle 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmıştır varsayılmaktadır (Örneğin, Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a uzanan cevap seçenekleri).

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaokul veya lise öğrencileri (Fen Bilgisi dersi alan öğrenciler).

Age Group: 10-18 yaş aralığı (Eğitim seviyesine bağlı olarak).

Population Details: Ölçek, Işıl Özalp'in tezinin örneklem grubunu oluşturan, fen ve çevre eğitimi alan öğrenciler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, öğrencilerin ders kitabına yönelik düşüncelerini ve duygularını ifade etmelerini sağlayan bir tutum envanteridir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim araştırmaları, fen eğitimi, ders materyali, tutum ölçümü, yüksek lisans tezi, eğitimde karikatür kullanımı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut değildir.

Correspondence Address: Yazar Işıl Özalp'in 2006 yılındaki çalışması olduğı kurum: Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Işıl Özalp tarafından 2006 yılında akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari bir kullanımı ücretli bulunmamaktadır. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda, teze ve yazara uygun atıf yapılması gerekmektedir. Ölçeğin geliştirildiği yıl 2006'dır.

Kaynakça

Özalp, I. (2006). *Karikatür tekniğinin fen ve çevre eğitiminde kullanılabilirliği üzerine bir araştırma*.

(Yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa. Teze YÖK Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı, ek bilgi ve maddeler için buradan indirilebilir: fen-bilgisi-ders-kitabina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Fen Bilgisi Ders Kitabına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte doğrudan listelenmemiştir. Maddelere ve cevap formatına ulaşmak için sorumlunun yüksek lisans tezine (Özalp, 2006) veya yukarıda bağlantısı verilen PDF dokümanına başvurulması gerekmektedir.